

Makro Görünüm: Bütçe Dengesi

16.09.2024

Erol Gürcan

erol.gurcan@yf.com.tr

+90 (212) 334 98 37

[Genel / Public](#)

Ağu.24: 8A24'te Yıllık Açık Hedefinin %45,3'ü Gerçekleşti.

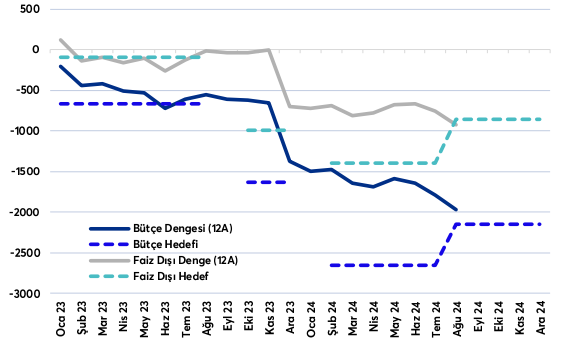
Bütçe, Ağustos'ta 129,6 milyar TL açık verdi (Ağu.23: +51,3 milyar TL, Tem.24: -98,6 milyar TL). Veriye ilişkin beklenti bulunmasa da öncü gösterge niteliğinde olan Hazine Nakit Dengesi Ağustos'ta geçen yılın aynı ayına göre 256,5 milyar TL daha olumsuz olmak üzere 194,6 milyar TL açık vermişti. Dolayısıyla, bütçe açığının (geçen yılın aynı dönemine göre 180,9 milyar TL daha olumsuz), Ağustos'taki nakit açığından sınırlı da olsa daha olumlu bir görünüm sergilediği söylenebilir. Ayrıca, faiz dışı denge Ağustos'ta 32,5 milyar TL açık verdi (Ağu.23: +138,4 milyar TL, Tem.24: -4,2 milyar TL).

Bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre 76,8 milyar TL nominal artış ancak %26 reel düşüşle 690,7 milyar TL oldu. Vergi gelirleri geçen yılın aynı ayına göre 33,5 milyar TL nominal artış ancak %30 reel düşüşle 576,7 milyar TL ve vergi dışı gelirler geçen yılın aynı dönemine göre 43,2 milyar TL nominal ve %6 reel artışla 114,0 milyar TL oldu. Vergi gelirlerine en yüksek katkılar Gelir Vergisi (+%31 y/y reel), Katma Değer Vergisi (+%13 y/y reel), Diğer Vergi Gelirleri (+%6 y/y reel), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV, -%19 y/y reel, akaryakıt ve doğalgaz ile tütünden alınan ÖTV belirleyici rol oynadı) ve Dış Ticaretten Alınan Vergi (-%23 y/y reel) gelirlerinden geldi. Vergi gelirlerinde gözlenen momentum kaybı genel iktisadi faaliyet ve iç talep tarafındaki yavaşlamaya yönelik bir sinyal olarak okunabilir.

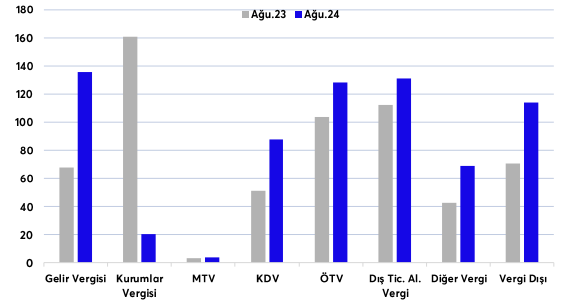
Bütçe harcamaları geçen yılın aynı ayına göre 257,6 milyar TL nominal artış ancak %4,0 reel düşüşle 820,3 milyar TL oldu. Faiz dışı giderler 247,7 milyar TL nominal ve %0,1 reel artışla 723,3 milyar TL olurken; faiz giderleri 9,9 milyar TL nominal artış ancak %27 reel düşüşle 97,0 milyar TL oldu. Faiz dışı giderlere en yüksek katkılar Cari Transferler (+%6 y/y reel), Personel Giderleri (+%16 y/y reel), ve Sermaye Giderlerinden (+%36 y/y reel) geldi. Cari transferler tarafında Görev Zararları, Gelirden Ayrılan Paylar (Mahalli İdare Payları) ve Hazine Yardımları (Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri); Sermaye Giderleri tarafında ise Gayrimenkul Sermaye ve Üretim giderleri belirleyici oldu. Geçen yılın aksine yılın 8 aylık döneminde Hazine'den BOTAŞ'a herhangi bir aktarım yapılmadı (8A23: 32,0 milyar TL).

8A24 itibarıyla yıllık bütçe açığı hedefinin %45,3'ü tamamlandı. 2024 yılı bütçe açığı hedefi yeni OVP ile birlikte 2.654,9 milyar TL'den 2.148,5 milyar TL seviyesine revize edildi (2023: 1.375,0 milyar TL). Bu, yılın geri kalanında aylık ortalama 294 milyar TL civarında bir açığa işaret etmekte. 8A24 döneminde aylık ortalama 122 milyar TL civarında açık verildi (2023 aylık ortalama: -115 milyar TL). 8A24 döneminde verilen toplam 973,6 milyar TL seviyesindeki bütçe açığı (8A23: -383,4 milyar TL) yıllık hedefin yaklaşık %45,3'üne karşılık gelirken; 12 aylık yıllıklandırılmış bütçe açığı 1.965,1 milyar TL oldu (Önceki: 1.784,3 milyar TL). Yılbaşından bu yana gözlenen gerçekleştirmeler, aşağı yönlü revize edilen bütçe açığı hedefinin yakalanabileceğini ima etmekte. Diğer taraftan, sıkı para ve maliye politikası tedbirleri nedeniyle ekonomik faaliyetlerde gözlenmeye başlayan yavaşlama sinyalleri önümüzdeki dönemde vergi gelirleri üzerinde bir miktar baskıya yol açabileceğini de hatırlatmakta fayda bulunmaktadır. Bu nedenle, bütçe görünümü önümüzdeki dönemde zorlu kalmaya devam edebilir. Ayrıca, yeni OVP ile birlikte, 2025 yılında harcamalar kaynaklı iyileşmenin belirginleşmesinin beklenmesi ve gelir artırıcı tedbirlerin özellikle doğrudan vergilerin payını artırıcı şekilde devam edeceğinin açıklanması önümüzdeki dönemde maliye politikalarının enflasyonla mücadeleye olumlu yönde katkı verebileceğini de not edelim. Bu taraftaki alt detaylar, Ekim ayı itibarıyla başlaması beklenen 2025 yılı Bütçe hazırlık süreci ile birlikte görülebilir. Bir sonraki bütçe verileri 15 Ekim'de açıklanacak.

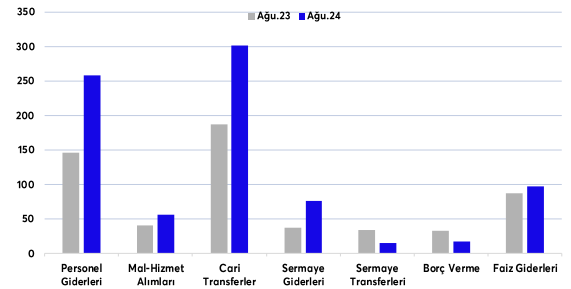
Bütçe ve Faiz Dışı Denge 12 aylık yıllıklandırılmış, milyar TL

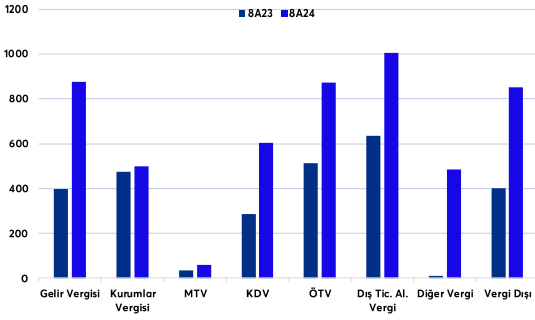
Bütçe Gelirleri Aylık, milyar TL

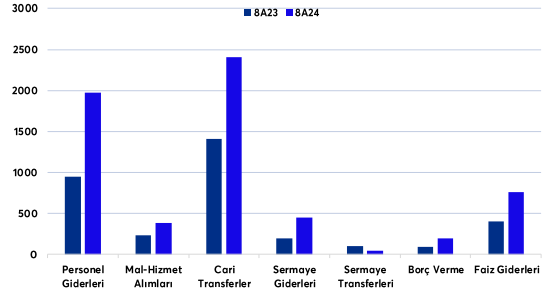
Bütçe Harcamaları aylık, milyar TL

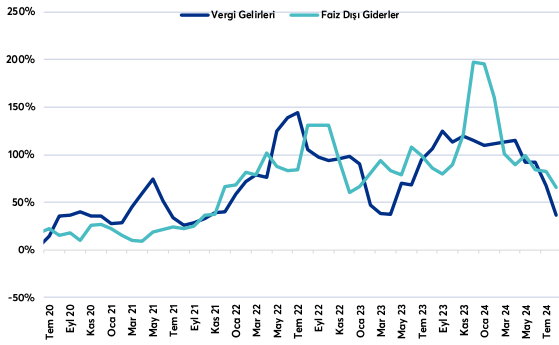
Bütçe Gelirleri Yıl Başından Bu Yana, milyar TL

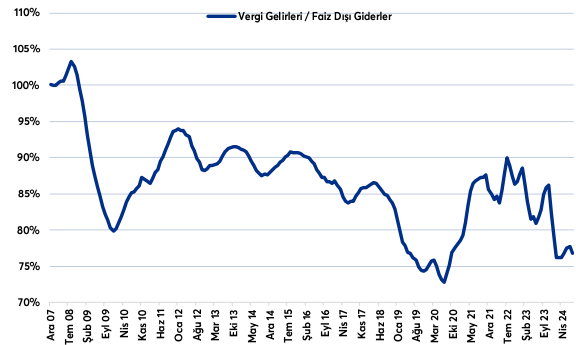
Bütçe Harcamaları Yıl Başından Bu Yana, milyar TL

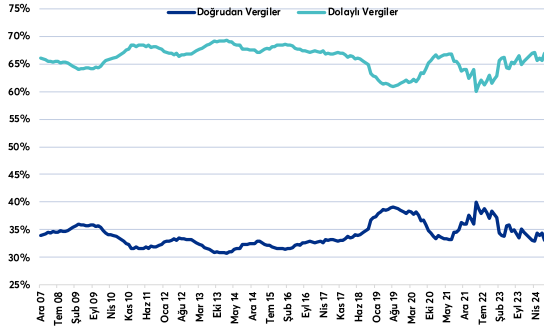
Vergi Gelirleri ve Faiz Dışı Harcamalar (3 aylık hareketli ortalama, Y/Y %)

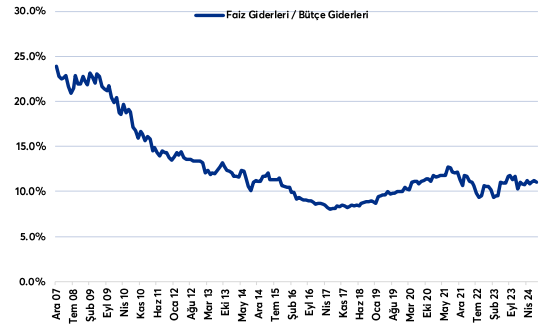
Vergi Gelirlerinin Faiz Dışı Giderlere Oranı (12 aylık yıllıklarındırılmış, %)

Doğrudan ve Dolaylı Vergilerin Toplam Vergi Gelirlerindeki Payı (12 aylık yıllıklarındırılmış, %)

Faiz Giderlerinin Bütçe Giderlerindeki Payı (12 aylık yıllıklarındırılmış, %)

Merkezi Yönetim Bütçesi milyar TL

milyar TL	Son Ay	Δ: Y-Y, TL mlr	Δ Y/Y, % Reel*	YBB 2024	Son 12 Ay	Hedef
Bütçe Gelirleri	690.7	76.8	-26%	5,253	7,388	8,437
Vergi Gelirleri	576.7	33.5	-30%	4,402	6,273	7,408
Doğrudan Alınanlar	161.4	78.4	-56%	1,445	2,160	2,541
Gelir Vergisi	136.1	67.9	31%	876	1,104	1,189
Kurumlar Vergisi	20.4	140.6	-92%	501	954	1,276
MTV	4.1	0.6	-22%	59	63	69
Dolaylı Vergiler	413.5	111.4	-10%	2,952	4,105	4,867
KDV	87.8	36.7	13%	603	786	827
ÖTV	128.2	24.1	-19%	872	1,263	1,404
Dış Tic. Al. Vergi	131.3	18.9	-23%	1,005	1,444	1,904
Vergi Dışı Gelirler	114.0	43.2	6%	851	1,115	1,029
Bütçe Giderleri	820.3	257.6	-4%	6,227	9,172	11,089
Faiz Dışı Giderler	723.3	247.7	0%	5,463	8,144	9,835
Personel Giderleri	257.9	112.2	16%	1,978	2,430	2,553
Mal-Hizmet Alımları	55.6	14.9	-10%	386	592	680
Cari Transferler	301.9	115.0	6%	2,408	3,254	4,267
Sermaye Giderleri	75.9	39.2	36%	449	753	788
Sermaye Transferleri	14.7	18.7	-71%	46	822	721
Borç Verme	17.3	14.8	-65%	197	293	299
Faiz Giderleri	97.0	9.9	-27%	764	1,029	1,254
Faiz Dışı Denge (Maliye)	-	32.5	-	210	-	756
Bütçe Dengesi	-	129.6	-	973.6	-	1,784.3

* Ağustos 2024 dönemi için %51.97 seviyesindeki yıllık TÜFE'den arındırılmıştır.

Yatırım Finansman Menkul Değerler

Meclis-i Mebusan Cad. 81 Fındıklı 34427 Beyoğlu/İstanbul

Tel: 0850 723 59 59 Faks: +90 (212) 282 15 50 - 51

UYARI NOTU:

Bu e-posta mesajı ve ekleri gönderildiği kişi ya da kuruma özeldir ve gizlidir. Hiçbir şekilde üçüncü kişilere açıklanamaz ya da yayınlanamaz. Yetkili alıcılardan biri değilseniz, bu mesajın herhangi bir şekilde ifşa edilmesi, kullanılması, kopyalanması, yayılması veya mesajda yer alan hususlarla ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmasının kesinlikle yasak olduğunu bildiririz. Eğer mesajın alıcısı veya alıcısına iletmekten sorumlu kişi değilseniz lütfen mesajı sisteminizden siliniz ve göndereni uyarınız. Gönderen ve Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş., bu mesajın içerdiği bilgilerin doğruluğu, güncelliği ve eksiksiz olduğu konusunda bir garanti vermemektedir, içerik Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. tarafından her zaman değiştirilebilir. Bu e-posta yer alan bilgiler "Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş." tarafından genel bilgilendirme amacı ile her türlü veri, yorum ve değerlendirmeler hazırlandığı tarih itibarıyla mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklara dayanılarak hazırlanmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. sorumlu değildir. Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler ise genel nitelikte olup, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Bu e-posta içeriğinde yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanılarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz. Mesajın içeriğinden, iletilmesinden, alınmasından, saklanmasından, gizliliğinin korunamamasından, virüs içermesinden ve sisteminizde yaratabileceği zararlardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz. Yatırım Finansman bu mesajın içeriği ve ekleri ile ilgili olarak hukuki açıdan herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Teşekkür ederiz.

Levent Durusoy Genel Müdür Yrd. levent.durusoy@yf.com.tr +90 (212) 334 98 33

Araştırma Bölümü

Serhat Kaya Müdür serhat.kaya@yf.com.tr +90 (212) 334 98 36

Erol Gürcan Başekonomist erol.gurcan@yf.com.tr +90 (212) 334 98 37

Hizmet Noktalarımız

Genel Müdürlük	+90 (212) 317 69 00	Merkez	+90 (212) 334 98 00
Antalya	+90 (242) 243 02 01	Ankara	+90 (312) 417 30 46
Bodrum	+90 (252) 999 14 04	Bursa	+90 (224) 224 47 47
Caddebostan	+90 (216) 302 88 00	Denizli	+90 (258) 999 19 75
İzmir	+90 (232) 441 80 72	Samsun	+90 (362) 431 46 71
Ulus	+90 (212) 263 00 24		